

AARDRIJKSKUNDIG

WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJEENGEBRAGT

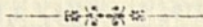
DOOR

A. J. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1854.

* OPENDE. Reg. 5, staat: ter verkorting lees: ter onderscheiding

* OPHAM, verkeerde spelling van DEN HAM, geh. in het *Westerkwartier*, prov. *Groningen*. Zie HAM (DEN).

* OPHEUSDEN beslaat, volgens het kadaster, 747 bund. 5 v. r. 28 v. ell., telt 218 h., bewoond door 237 huisgez., uitmakende eene bevolking van 1310 inw., die zich ook op de boomkwekerij toelaggen en onder welke 1260 Herv. en 60 R. K., welke laatste parochiëren te *In-doornik*. — De school wordt gemiddeld door 150 leerlingen bezocht.

OPHOVEN, geh., prov. *Limburg*, gem. en 12 min. van *Echt*; met 5 h. en 40 inw.

* OPHUISTRA stond 5 min. Z. van *Driezum*. Ter plaatse, waar zij gestaan heeft, ziet men thans 99 v. r. 50 v. ell. bouwland, behoorende aan de Hervormde pastorij te *Driezum*.

OPIJNEN, d., prov. *Gelderland*. Zie IJNEN (OP-). W. en A.

* OPLOO. De kerk, welke aan de R. K. behoort, is in 1834 gebouwd.

* OPLOO-ST.-ANTHONIS-EN-LEDEACKER. De par. telt 1250 Communikanten.

* OPMEDEDEN ligt gem. en 1½ u. Z. ten W. van *Delfzijl*, doch behoort kerkelijk tot *Meechhuizen*.

* OPMEER paalt N. aan *Hoogwoud-en-Aartswoud*. Men telt er 62 h., bewoond door 96 huisgez., uitmakende eene bevolking van 440 inw., onder welke 140 Herv. en 500 R. K. — De school wordt gemiddeld door 80 leerlingen bezocht. — Het wapen van OPMEER bestaat in eenen boom en ter wederzijden eenen leeuw.

* OPMEER (POLDER-VAN-) grenst N. aan *Hoogwoud*, O. aan *Abbekerk*, Z. aan *Zijbecarspel* en *Spanbroek*, W. aan het *Berkmeer*. — Deze pold. beslaat, volgens het kadaster, 559 bund., alles schotbaar land; telt 69 h., waaronder 46 boerderijen, en watert, door eenen molen en eene sluis, op de *Zuiderzee* uit. Het polderbestuur is te zamengesteld uit het gemeentebestuur.

OPOVEN, geh., prov. *Limburg*, gem. en 18 min. van *Linne*; met 5 h. en 40 inw.

OPPENHUIZEN, kadast. gem., prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Wymbritseradeel*, arr. en kant. *Sneek*; bevattende de d. *Oppenhuizen*, *Uitwellingerga*, *Hommerts* en *Jutryp* en beslaande, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 5096 bund. 91 v. r. 66 v. ell., waaronder 2703 bund. 65 v. r. 46 v. ell. belastbaar land.

* OPPERDOES moeten de regels 14—16: Er wonen — St. Simonisten. *wegvallen*.

OPPERDONK (HET), geh., prov. *Limburg*, gem. en 40 min. N. van *Grubbenvorst*; met 7 h. en ruim 60 inw.

OPPEREN, geh., prov. *Limburg*, gem. en 9 min. van *Oirsbeek*; met 55 h. en 290 inw.

OPSTAL, b., prov. *Noord-Brabant*, gem. *Aarle-Rixtel*, even ten N. W. van *Aarle*; met 8 h. en ruim 50 inw.

OPSTERLAND. Bl. 594. Er zijn in deze griet, slechts 12 dorpen, wordende *Luxwolde* niet als d. beschouwd.

OPTWYZEL, d., prov. *Friesland*. Zie TWYZEL. W.

* OPWIERDA telt in de kom van het d. 59 h. en 220 inw. en met de daartoe behoorende geh. 55 h. en 500 inw., onder welke 290 Herv., met 40 Ledematen, 6 Doopsgez., welke laatste tot de gem. 't *Zandt-en-Leermens* behooren en 4 R. K., die te *Appingedam* parochiëren. — Reg. 5, staat: *Warven*. lees: *Hooge-Warven*. — Reg. 22 staat: *Tugchem*, lees: *Tjugchem*, — De Herv. kerk, welke

* JERSEKE, JERSEKE-DAM, JERSIKE, JERSIKE-DAM, lees: IERSEKE, IERSEKEDAM, IERSEKE, IERSEKE-DAM.

* IERST, YRST of EERST was het *Eerste* of *ierste* kasteel der Heeren van BUCKHORST; doch toen zij, in 1255, in opstand waren tegen Bisschop OTTO II, werd het door dezen tot den grond toe verwoest, met uitzondering van eenen steenen toren, waarop deze Heeren op Overijssels grondgebied, te Zalk, een nieuw kasteel bouwden, onder den naam van BUCKHORST, terwijl zij hun *Eerste* kasteel EERSTE of YERSTE-HUIS bleven noemen. In het jaar 1805 is de landman MEULMAN door aankoop eigenaar geworden van den ondergrond en de regten der havezathe, bestaande onder anderen in de vrije uitoefening der konijnenjagt onder Buckhorst, met de korentienden en ook eenige koescharen; van de oude gebouwen zijn de stallingen nog aanwezig, overigens staat er thans eene knappe boerenwoning. Een daartoe behoord hebbende erve, groot 122 bund., wordt in eigendom bezeten door den Heer RUDOLF FLORIS CAREL BARON BENTINCK TOT SCHOONHETEN, woonachtig op Schoonheten.

* JERUSALEM, voorm. kloost. buiten *Utrecht*, reg. 7, staat: MATTHEUS lees: MATTHAEUS

* IJ (HET). Bl. 66. Van waar deze riv. baren naam ontleent is niet stellig uit te wijzen, doch het komt waarschijnlijk van den wortel, aa, ee (water), bij verwisseling der klinkletters — De IJdijken te Amsterdam liggen 2,68 ell. boven A. P. — Bl. 67, reg. 6, staat: D. MENTS lees: D. MENTZ

IJKEHAAR, geh., prov. *Drenthe*. Zie EKEHAAR W.

IJKEMA of IKEMA, b., prov. *Groningen*, arr. en $5\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Groningen*, kant. en $1\frac{1}{2}$ u. N. van *Zuidhorn*, gem. en $\frac{1}{4}$ u. W. van *Oldehove*; met 15 h. en 100 inw.

* IJNEN (NEER-), heerl., wordt thans in eigendom bezeten door den Heer HANS WILLEM BARON VAN AYLVA VAN PALLANDT, woonachtig te NEER-IJNEN. — Deze heerl. beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 615 bund. 43 v. r. 56 v. ell., waaronder 615 bund. 20 v. r. 45 v. ell. belastbaar land. Men telt er 66 h., bewoond door 72 huisgez., uitmakende eene bevolking van 420 inw., onder welke 7 R. K. de overige allen Herv. De dorpschool wordt gemiddeld door 60 leerlingen bezocht. — Het d. NEER-IJNEN ligt $\frac{1}{4}$ u. Z. van *Waardenburg*.

* IJNEN (NEER-), voorm. adell. h., ligt $\frac{1}{4}$ u. van *Waardenburg*, in het d. *Neer-IJnen*. — De daartoe behoord hebbende gronden, worden in eigendom bezeten en bewoond door den Heer HANS WILLEM BARON VAN AYLVA VAN PALLANDT.

* IJNEN (OP-). Het d. ligt op $51^{\circ} 49' 44''$ N. B. $22^{\circ} 58' 1''$ O. L.

* IJNEN (POLDER-VAN-NEER-) staat onder het bestuur van twee Poldermeesters en eenen Secretaris. — Reg. 7 staat: Pakkedelle-Klooten, lees: Pekkedelle-Klooten, — Reg. 8 staat: het Snellevoet, lees: het Snelleveld,

* IJPELAAR (HET HUIS-TE-) is een groot, doch eenvoudig vierkant gebouw, door groote dreven omringd. — Reg. 11 staat: tusschen Emelenburge-IJpelaar, lees: tusschen Emelenburg en de IJpelaar.

IJPELAAR (DE KLEINE-), buit., prov. *Noord-Brabant*, arr. en 1 u. Z. Z. W. van *Breda*, kant. en $\frac{1}{2}$ u. N. O. van *Ginneken*, gem. *Ginneken-en-Bavel*, in het geh. *IJpelarseinde*, aan den weg van *Bavel* naar *Breda*. — Deze buit., waarvan het fraaije heerenhuis gedeeltelijk door eene gracht omgeven is, is een eigendom van Mevrouw de weduwe J. S. V. DE BRUYN, die het des zomers bewoont.